N°. 259. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

ZATURDAG 25 MAART.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . „ 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 70, Ned. Cour.

De Wet op de bieren en de Nederlandsche brouwerijen.

Het is een merkwaardig en verblijdend verschijnsel, dat meer dan vroeger de algemeene aandacht gevestigd wordt op de voor- en nadeelen van ons tegenwoordig belastingstelsel. Men twijfelt niet aan de noodzakelijkheid, dat er belastingen geheven worden; neen, men schijnt eer geneigd tot ruimer opbrengst, tot milder opofferingen, zoo het openbaar crediet daardoor bevestigd, de nationale welvaart daarmede bevorderd, het algemeen belang daarbij tot hoofddoel gesteld wordt. De vraag is slechts of de belastingheffing, op billijke en regtvaardige grondslagen gevestigd, op geene knellende, handel en nijverheid belemmerende wijze geregeld is. De wetenschap der staathuishoudkunde doet, omtrent dat gewigtig onderwerp, zijne stem hooren; die stem, de uitspraak der wetenschap: zij zou afdoende en beslissend zijn, omdat zij steeds in hare onderzoekingen en overwegingen met de ervaring raadpleegt, zoo de priesters der wetenschap van alle hartstogtelijkheid en vooroordeel ontheven konden geacht worden. De geschiedenis van onze dagen leert, helaas! maar al te zeer, dat niet altijd de mannen van de wetenschap met onpartijdigheid in aanmerking nemen, wat onder het bereik hunner waarneming ligt, maar ook op wetenschappelijk gebied een naijver zich openbaart en eene aristocratie zich vormt, die de heilzame vruchten der wetenschap doet verloren gaan.

Gelukkig, dat, te midden van den strijd der meeningen, die met meerder of minder hartstogtelijkheid wordt gevoerd, eene stem der practijk zich van tijd tot tijd laat hooren, die uit den schat van eigene ervaring, eenvoudig en klaar op uitkomsten wijst, die meer en beter dan redeneringen, het pleit beslissen. Als zoodanig beschouwen wij de brochure, waarvan wij den titel aan het hoofd van dit artikel plaatsten.

De Schrijver, de heer B. M. Perk, lid van de Kamer van Koophandel en Fabrieken en bierbrouwer te 's Gravenhage, toont, met de wet in de hand, op eene duidelijke en allezins overtuigende wijze aan, welke nadeelen uit de bestaande wet op de bieren, voor de Nederlandsche brouwerijen, zijn ontstaan en waagt het „een voorstel tot verbetering aan het oordeel onzer vaderlandslievende staatsmannen te onderwerpen." Wij achten ons verpligt, uit die brochure het een en ander mede te deelen, als eene nieuwe bijdrage tot juiste waardeering van ons accijnsstelsel.

De accijns wordt op het *bier* geheven, niet naar de *grondstof*, waarvan het wordt vervaardigd, maar van het *werktuig*, dat tot het brouwen dient, namelijk: van de ruimte der roerkuipen of andere bakken of vaten, waarin de grondstof wordt bewerkt. Daardoor „heeft men de industrie aan banden gelegd en bepalingen in 't leven geroepen, die een der schoonste takken van nijverheid sinds jaren doen kwijnen en onwillekeurig voet geven aan het gebruik van sterke dranken en al de daaruit dagelijks voortvloeijende onheilen. Men kan dan ook gerust beweren, dat alle pogingen van matigheid en afschaffingsgenootschappen vruchteloos zullen blijven, zoolang de wetgeving, waaronder thans de bierbrouwers gebukt gaan, niet verbeterd en daardoor de bereiding van een krachtigen en gezonden volksdrank mogelijk gemaakt is."

Dat beginsel der wet moet onvermijdelijk alle verrigtingen der bierbrouwerijen beheerschen; — wettelijke bepalingen moeten noodwendig de bereidingswijze, van den aanvang af tot den einde toe, stap voor stap, voorschrijven en onder toezigt stellen. Van daar reeds dadelijk in art. 2 de wijze van storting enz. van de grondstoffen in de roer- of werktuig. Schrijver zegt daarvan: „Ik heb het genoegen, verscheidene brouwers te kennen, die het met mij eens zijn, dat het voor sommige bieren niet goed, ja zelfs *schadelijk* is de bepaling van dit artikel op te volgen; en toch moet het in acht genomen worden, want bij het geval, dat een brouwer zijn fabrikaat meer wil behartigen, dan het vermeend der wet gehoorzaamheid schuldig te zijn, [illegible] zijne brouwerij, bij den aanvang der werkzaamheden visiteren, 't geen zij *dikwijls* doen, wordt hij beboet met ƒ 400."

De accijns is verschuldigd van den inhoud der roerkuip; maar daardoor „wordt men van het nemen van proeven op kleine schaal afgeschrikt; want stort men minder, dan toch is de volle accijns verschuldigd; — ook gebeurt het meermalen, dat voor eene kleine partij bier, of voor eene grootere van zeer geringe kwaliteit, een volle accijns aan het Rijk betaald wordt."

Maar men kon dit voorkomen, door het plaatsen van kuipen van verschillende grootten. Art. 8 verbiedt zulks, door een minimum van grootte te bepalen voor brouwerijen in gemeenten van beneden en boven de vijf duizend zielen.

„Uit dit artikel schijnt men te mogen afleiden, dat de brouwerijen in kleine steden en ten platten lande in 1822 weinig, en in groote steden veel debiet hadden, of moesten hebben. Er zijn voorbeelden genoeg, dat nu de verhouding eene omgekeerde is. Het moge waar zijn, dat de administratie sinds eenigen tijd op dit artikel dispensatie verleent, door toe te staan, dat men in steden van meer dan 5000 inwoners kleine roerkuipen plaatst; maar 't neemt niet weg, dat het voor den fabrijkant lastig is, de *vergunning* eerst te moeten vragen en afwachten."

Ons is het voorgekomen, dat het verleenen van dergelijke vergunningen strijdig is met de wet, omdat de bevoegdheid tot afwijking of het vermogen om despensatiën te schenken, niet bij de wet is voorbehouden.

Art. 13 der Wet verpligt den brouwer tot eene zeer gedetailleerde opgave van de te verrigten werkzaamheden, onder bepaalde aanwijzing der tijdstippen van iedere verrigting, van het oogenblik af dat het vuur onder den ketel wordt aangestoken, tot dat waarop de vating of tonning eindigt.

De schrijver toont aan, hoezeer de brouwer bij de inachtneming van dit voorschrift afhankelijk is van de luimen der ontvangers, van de uitlegkunde der ambtenaren en van omstandigheden, als temperatuur, onachtzaamheid van werklieden enz., onafhankelijk van zijn wil. „Oningewijden in de wet op de bieren zullen misschien den brouwer aanraden: wat ge van n°. 1 tot n°. 14 moet aangeven, kunt ge immers naar verkiezing; declareer het dan zoo lang en zoo laat als ge wilt. Wij zullen daarom hier ter plaatse het tarief, aan de wet toegevoegd, eens nazien. Dat tarief schrijft voor, in hoeveel tijd men het water moet aan de kook brengen, en binnen welken men gereed *moet* zijn met de werkzaamheden in de roerkuip. Gaat men daarvan af, dan neemt de ontvanger de aangifte niet aan."

Wij hebben dat tarief opgezocht en bevonden, dat daarin verschil gemaakt wordt, naarmate van de ketels, die gebruikt worden, en de soorten en de hoeveelheden van het bier, dat men wil brouwen.

„Men kan echter den afloop der koking en der tonning van het bier zoo laat aangeven als men verkiest. Doch wat de eene wet niet doet, doet de andere. Art. 197 der algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* no. 38) heeft een middel, om de tonning niet lang te doen uitstellen. Er zijn sommige brouwers (in Duitschland doet men het algemeen), die hunne bieren in de geilkuip laten uitgisten, waardoor de tonning eerst 10 a 12 dagen na het brouwen plaats heeft; niets belet zulks vooraf te declareren, maar 't verpligt tevens, den toegang tot de fabriek gedurende dien tijd, ook *des nachts*, onbelemmerd te houden en zorg te dragen dat er iemand aanwezig zij, om bij eene eventuele visitatie aanwijzing te doen, op eene boete van ƒ 300. Deze bepaling is [illegible] en veroorzaakt nuttelooze kosten, [illegible] een kuip met koud [illegible] genoeg levert, dat [illegible] voor gebrouwen, [illegible] zulk nachtwaken buitengewoon moet betalen."

De schrijver gaat voort, op eene duidelijke en geleidelijke wijze bij iedere bepaling der wet van eenig belang de bezwaren op te geven, welke aan hare inachtneming verbonden zijn.

Omtrent de bepalingen met opzigt tot den naloop bij art. 14 leest men: „De meeste en hatelijkste bekeuringen voor den brouwer zijn dan ook die ter zake van den naloop; hij kan niet voorzigtig genoeg zijn, omdat de administratie zich veelal voorstelt, dat er fraude onder schuilt."

Bij art. 15 wordt de aandacht gevestigd op het voordeel, dat de schatkist zich heeft toegeëigend uit de verwisseling van houten- door ijzeren losse bodems.

Maar van groot belang is de opmerking bij art. 16: „De Duitsche brouwer, die toch het voortreffelijkste bier maakt, is gewoon de aftreksels van het graan in een ketel aan de kook te brengen, en er dan de geheele massa uit de roerkuip bij te werpen, één of twee uren te laten koken, om een en ander daarna in de roerkuip te klarifiëren. De ondervinding heeft mij geleerd, en vele Hollandsche brouwers weten het ook, dat deze wijze van brouwen een bier geeft, dat aan kracht en duurzaamheid niets te wenschen overlaat.

„Beproef het eens in Nederland!

„Gij wordt ook aangeslagen in den accijns over den halven inhoud van dien grooten ketel. De quitantie ligt voor mij van een dergelijk brouwsel. Het heeft mij eene, naar evenredigheid enorme, som gekost, maar tevens het bewijs geleverd, dat, op die manier gebrouwen, de Hollandsche [illegible] voor Beijeren niet behoeft onder te doen. Het gevolg hiervan is, dat Duitschland groote hoeveelheden bier invoert, die even goed hier konden gefabriceerd worden, wanneer de driedubbele accijns, op die wijze van brouwen vallende, bij het gebruik der gewone hoeveelheid meel voor de roerkuip, den Nederlandschen brouwer niet afschrikte.

In de derde zinsnede van art. 18 vindt de schrijver weder een voorschrift; dat den brouwer, vooral des zomers, hinderlijk is." De wegneming van dat voorschrift zou den brouwer in de gelegenheid stellen, drie brouwsels in 48 uren te doen.

„Het slot van art. 22 is voor den al te ijverigen ambtenaar eene roede, waarmede hij den brouwer schrikkelijk kastijden kan."

Een laatste hoofdbezwaar tegen de wet, is eene *onbillijkheid*. „De brouwer kan voor *consumtie* aan boord de grootste hoeveelheid bier uitvoeren, maar ontvangt *geene* restitutie. In de laatste jaren is het gebruik van bier in onze Oost-Indische bezittingen toegenomen, en heeft het Hollandsche, gebotteld ingevoerd, het Engelsche verdrongen, grootendeels door de belangrijke opofferingen, die eenige brouwers zich getroost hebben. Aan dezen uitvoer, die toch weder andere takken van nijverheid, als: glasblazerijen, kistenmakerijen enz. bevoordeelt, wordt door de wet geene te gemoetkoming gegeven; want de 2e alinea van art. 56 verlangt, dat, om afschrijving van den accijns te erlangen, men eene partij van minstens 4,000 [illegible] kannen, gelijk staande met 5,000 flesschen [illegible]. Het bepaalde in de 3e alinea van [illegible] weder van de grootste onbillijkheid [illegible] voer van azijn, brood en [illegible] restitutie van accijns, en [illegible]

Na de [illegible] de schrijver [illegible] onder dien druk, „blijven [illegible] ophouden te be- [illegible], vroeger bloeijende [illegible] laatste jaren zijn uitgebroken." Na [illegible] aangewezen, prijst hij aan: *a.* ge- [illegible] der wet en dus opheffing van den [illegible] of *b.* eene andere wijze van heffing.

„[illegible] vrijheid, onbepaalde vrijheid in mijne fabriek, geene belemmering in de ontwikkeling mijner industrie, en concurrentie met allen!" De schrijver eischt met alle regt die vrijheid, en het zijn alle industrielen, die met

de accijnswetten in betrekking staan, die denzelfden eisch mogen doen; want, — en hierop vestigen wij in bijzonder de aandacht, — *de wet op de bieren* is nog niet de meest knellende en onregtvaardigste der accijnswetten; daar zij *de uitslag en het vervoer niet beperkt*, maar geheel vrijstelt. Neem de wet op de *zeep* en op het *zout*, en men zal nog grooter belemmering opmerken.

Wij danken den schrijver voor zijne mededeelingen; omdat zij ons oordeel over het accijnsstelsel wettigen en ondersteunen. Wij noodigen alle fabriekanten en handelaren uit, om, op dezelfde duidelijke en eenvoudige wijze, hunne bezwaren openbaar te maken, opdat er bij de Natie eene meerdere overtuiging kome, ten aanzien der verderfelijke strekking der accijnsen; men bestand zal zijn tegen de sophismen van reactionnaire en anti-revolutionnaire velleïteiten, waardoor de nationale nijverheid in hare verschillende takken wordt ondermijnd.

DE AMSTERDAMSCHE COURANT EN DE WET OP HET ARMBESTUUR.

III.

De *Amsterdamsche Courant* noemt de zorg, die van wege den Staat ten behoeve van den arme wordt verleend, zoodra de kerkelijke en bijzondere liefdadigheid hem afwijst, eene *directe* armenzorg. Zij is afkeerig, om van eene *Staats-armenzorg* te spreken; maar moet toch na verschillende redeneringen komen tot het besluit, »dat de Staat de besturen of inrigtingen moet aanwijzen, waar de arme vragen *kan*. Ziedaar het *burgerlijk armbestuur* gevestigd, het *domicilie van onderstand* reeds meer dan half aangenomen; ziedaar dan de *Staatsliefdadigheid* en de *armentax*. Dit alles ligt in den aard der zaak en is niet te ontgaan. Het denkbeeld, dat *bedelarij* geweerd *moet* worden, voert onvermijdelijk tot dat van een *onderstands-domicilie*, en dit laatste bevat altijd de kiem eener *wettelijke* armenzorg, eener *armentax*.«

Wij vestigen op deze redenering, waarvan wij niets willen afdingen, de bijzondere aandacht, omdat daaruit ten duidelijkste blijkt, dat het tegenwoordig wetsontwerp tot de *Staats-armenzorg* leidt, omdat het een voornaam bestanddeel mist, dat het vorig ontwerp behelsde, en wat wij eigenaardig eene drijvende kracht tot de kerkelijke liefdadigheid noemen. Hier raken wij het beginsel aan, dat eene goede wet op het armbestuur moet beheerschen. Onthef de kerkelijke armbesturen van alle wettelijke banden; verbiedt bij de wet aan het Staatsgezag, om aan een kerkelijk armbestuur te zeggen, dat het voor dezen of dien behoeftige de naaste is, om te helpen. Laat daarentegen aan elk kerkelijk armbestuur de vrijheid, om een behoeftige eigendunkelijk naar de overheid te verwijzen: — er zal niets anders overblijven dan aan den Staat de verpligting op te leggen tot onderstand aller behoeftigen, waarvan de Kerk zich verkoos te ontslaan.

Dit ligt in de strekking van het tegenwoordig wetsontwerp: onvermijdelijk de weg tot de *Staats-armenzorg*. En niet het vorige, door het Ministerie Thorbecke voorgedragen?

De vorige Regering was van meening, — en de tegenwoordige deelt volkomen hetzelfde gevoelen, — dat de onbeperkte vrijheid der kerkelijke armbesturen *verderfelijke* gevolgen hebben kan. De *Amsterdamsche Courant* erkent zulks, zeggende: »Naar ons inzien was de geopperde zwarigheid in het vroegere ontwerp evenzeer aanwezig als thans.« Maar in het vorig ontwerp werd het misbruik der vrijheid gekeerd door eene bepaalde armlastigheid op te leggen en den weg aan te wijzen, om *tot zekere hoogte* door de burgerlijke gemeente te worden ondersteund; — maar bovenal door de bedreiging, dat het willekeurig onttrekken aan de verpligting tot ondersteuning en de verkwijning van kerkelijke liefdadigheid op het lot der kerkelijke instellingen van invloed werd. Die drijvende kracht, dat deze laatsten meer en meer aan hare ware bestemming zullen beantwoorden, en *uitsluitend* het armbestuur zullen uitmaken, ontbreekt in het tegenwoordig wetsontwerp. De *Amsterdamsche Courant* zegt dan ook te regt: »Intusschen, hoe voorzigtig en bedachtzaam men ook moge te werk gaan, *men mag niet ontkennen, dat het beginsel eener wettelijke liefdadigheid en armentax in deze bepalingen aanwezig is.*« Wij verblijden ons over zulk eene opregte en eerlijke verklaring, en wij herkennen daarin *niet* de voorstanders eener tegenovergestelde rigting. De waarheid wordt geregtvaardigd door hare kinderen; — maar wat hebben wij dan te denken van die organen der dagbladpers, die *een uitnemend verschil* willen opgemerkt hebben tusschen het vorige en het tegenwoordige wetsontwerp, en, terwijl zij het eerste verguizen, het laatste roemen?

De *Amsterdamsche Courant* gaat op dien weg voort: »Evenmin is het te loochenen, dat de diakoniën door hare volkomene vrijheid, nevens een bestuur, dat tot het geven van onderstand ingesteld, zoo al niet wettelijk verpligt is, aanleiding kunnen geven, dat vele armen door haar afgewezen worden, die zich dan natuurlijk tot de burgerlijke besturen wenden. Neemt men nu het strenge beginsel aan, dat de Regering er zich mede aan onttrekt, en *geenerlei domicilie van onderstand* erkent, zoo blijft men hiervoor gedekt, maar vervalt noodwendig in andere zwarigheden. De arme, die alsdan door de kerkgenootschappen wordt afgewezen, die geen lid daarvan is, vindt geen bestuur, waar hij zich ook maar aanmelden kan. Zijn hieruit geene verwikkelingen voor de maatschappij te vreezen? Zal hierdoor niet een groot deel, en wel der minst deugdelijke behoeftigen, in een toestand geplaatst worden, die met gevaar en onrust voor de maatschappij dreigt? Zal de *bedelarij* en *landlooperij* niet geoorloofd, ja bijna gewettigd worden? Wij gelooven, dat, vooral met het oog op bestaande toestanden, deze vragen wel bevestigend beantwoord *moeten* worden. Maar juist in die toestanden ligt dan ook de grond der regtvaardiging, zoo al niet der noodwendigheid van eene inrigting voor burgerlijk armbestuur, en daarmede onafscheidelijk verbonden bezwaren. Indien men een geheel nieuwen toestand had te scheppen, eene nieuwe maatschappij in te rigten, welligt zou men alle Staatshulp van den aanvang af zorgvuldig kunnen weren. Maar onze maatschappij heeft eenmaal verkeerde bestanddeelen in zich opgenomen, dikwerf reeds jaren en eeuwen verkeerde denkbeelden gehuldigd.«

Van die uitboezeming nemen wij acte. »Men zou alle Staatshulp moeten weren; — maar verkeerde bestanddeelen zijn in de maatschappij opgenomen.« En ziedaar, waarop de wetgever moet acht geven: de abnormale toestand der armenzorg; — de zedelijke verpligtingen der kerkelijke liefdadigheid; — de taak der Regering; — de meest doeltreffende weg, om tot een normalen toestand te geraken. Zoolang hartstogtelijkheid en vooroordeel heerschen, is eene goede wetgeving op dat gewigtig onderwerp niet verkrijgbaar. Het tegenwoordig Ministerie is in gunstiger toestand dan het vorige. Zoo het niet, onvoorzigtig genoeg van tegenovergestelde rigting gebeuzeld had: er was kans tot welslagen voor eene wet, die in alle opzigten het zuivere beginsel huldigde en waarvan de strekking moest zijn, dat er voor den Staat binnen korten tijd, slechts eene policiezorg te vervullen bleef. Nu, bij de gebleken geest van transactie in beginselen, ligt dat tijdstip in een verwijderd verschiet. Niet in de wijze van regeling van het domicilie van onderstand is er dan ook bezwaar: — men kan daarin verschillen, zonder dat het beginsel wordt aangetast; — maar in de armlastigheid ligt het voorname middel, om de directe armenzorg van Regeringswege naar de kerkelijke instellingen van liefdadigheid af te leiden. Al is het ook, dat men zich in de regeling dezer armlastigheid schikte naar de kerkelijke reglementen ten aanzien van het domicilie en de wijze van ondersteuning: zoo maar het beginsel wettelijk is bepaald, kan het doel bereikt worden.

De Amsterdamsche Courant gaat nu consequent voort in de beoordeeling van de verschillende bepalingen van het wets-ontwerp. Zij ijvert *tegen* het subsidie-stelsel, dat, algemeen toegepast, — en tot die algemeene toepassing moet het wetsontwerp, zoo als het daar ligt, volstrekt leiden — »noodwendig tot eene staatsarmenzorg voeren, »die niet minder noodlottig, ja in het wezen der zaak »niet verschillend van die der Engelsche en andere »*armentaxen* zijn zou.« Wij vereenigen ons uit dien hoofde met het gevoelen, dat »de wijze, waarop men »van het *subsidie-stelsel* zoude kunnen terugkomen, moet »bestaan in meer of minder *volstrekt verbod* aan plaat»selijke besturen, om dergelijke uitkeeringen voor het »vervolg te verstrekken of de bestaande te verhoogen«; mits de wetgever tevens zorge, dat men langs dien weg in geen ander kwaad valle door aan de willekeur der kerkelijke armbesturen over te laten, welke armen tot *de Staatsarmenzorg* worden verwezen. Dan eerst, bij het bestaan van zulke waarborgen, wordt het middel doeltreffend, om de subsidie te verminderen, langzamerhand in te krimpen, hetzij dat men zulks geheel aan de voorzigtigheid der gemeentebesturen wilde overlaten, hetzij dat de wetgever hieromtrent beginselen wilde aangeven; bijv. eener jaarlijksche percentsgewijze vermindering, waardoor een meer zeker vooruitzigt zou geopend worden op algeheele afschaffing en vernietiging van het stelsel.

De Amsterdamsche Courant deelt onze bezwaren; — maar tracht zich zelve in den waan te brengen, dat die bezwaren zich niet zullen verwezenlijken door een goed vertrouwen, dat een kerkbestuur zijne ledematen »wel niet dan in den uitersten nood en om zeer wigtige »redenen zal afwijzen en ze alzoo ten laste der burger»lijke overheid brengen,« en door de onderstelling »dat vele armen zich dan door een zedelijk en oppas»send gedrag bevlijtigen zullen, liever in de termen te »vallen, waardoor zij op ondersteuning der kerkelijke »liefdadigheid kunnen rekenen.« Het komt ons voor, dat daarin niet meer ligt dan eene rethorische wending, om de beoordeeling met een gunstig woord ter aanbeveling van het wetsontwerp te besluiten.

Wij hebben de innige overtuiging, dat voor zulk eene verwachting geen den minsten grond bestaat; tegendeel, zoo wij letten op den aard en de ingr der kerkelijke armenzorg, dan schromen wij ni verklaren daarop geen het minste vertrouwen te stel De zelfstandigheid, waarnaar men schijnt te haken, naar de lessen der ondervinding uit op een willeke beheer, dat bij de minste aanmerking zijne l maaktheid openbaart en met het staken van hulpbe dreigt. De aanwas der kerkelijke liefdadigheid zal v teloos worden verwacht, nu de onkerkelijkheid sc barend toeneemt en de individuele weldadigheid plaats treedt. Maar juist de dagen, die wij beleven, de omstandigheden, die plaats vinden, doen te e denken aan eene kerkelijke beroering, welke nog crisis zal doen geboren worden, die alle gunstige wachtingen den bodem zal inslaan.

Hoe zal »de arme de overtuiging erlangen, d »als ordelijk lid eener kerkelijke gezindheid zich »gende, betere en meer zekere kans op hulp »broederen heeft,« zoo *nu reeds* het gezag der besturen wordt ondermijnd door handelingen, d niet geroepen zijn te beoordeelen, maar d onmiskenbaren invloed op den toestand der ge heid moeten uitoefenen. Uit dat oogpunt ware het ligt wenschelijk, dat de wettelijke regeling va armbestuur werd verdaagd tot het tijdstip, dat de dende hartstogten bedaard en de gemoederen eene redelijke en onpartijdige overweging meer v waren. Want, — en met deze opmerking ein wij, — de zamenstelling der kerkenraden is t woordig zoodanig ingerigt, dat de dia:enen een wigt hebben op alle besluiten; — de publieke neigt tot een uitbreiding van het kiesregt in de meenten; de invloed der kerkbesturen kwijnt elken dag; en alleen daar, waar wederkeerig trouwen gevonden wordt, kan eene minder doe wet meer goeds stichten, dan de meest volmaakt onder wanorde en verdeeldheid bewerken mag.

Buitenland.

ENGELAND.

Dezer dagen is overleden de Graaf van Lichfield, T William Anson, Pair van Engeland, die als directe neraal der Posterijen in dat rijk heeft ingevoerd het der portzegels, dat thans algemeen is aangenomen. — Uit Preston meldt men, dat negen afgevaar van het comité der werklieden in hechtenis zijn ge en dat er tegen anderen bevelen tot gelijk einde gevaardigd; vijf gevangenen, van zamenspanning be digd, zijn verhoord, maar onder borgtogt, weder i heid gesteld. Tot hiertoe waren er nog geene wan voorgevallen, maar de stad verkeerde in groote gist

FRANKRIJK.

De binnenlandsche geschillen schijnen de Fransche gering tot eene verdubbelde gestrengheid jegens de bladen te bewegen. *La Presse* heeft eene tweede schuwing ontvangen; omdat zij eenen brief van den Manin, den laatsten voorzitter van het gemeenebes Venetië, heeft opgenomen. *La Presse* bevindt zich in denzelfden toestand als de *Assemblée Nationale*; de uitgave van dat blad werd geschorst, dat is: d ook op zijne beurt bij een eenvoudig ministerieel kan worden gestaakt.

Het gebeurde met den heer de Montalembert, hou algemeene aandacht hier bijzonder bezig. Van de 7 waaruit de commissie bestaat, die belast is met he derzoek van het gevraagde verlof tot instelling va volging tegen dien afgevaardigde, zijn er 4, die het verlof gestemd zijn; 2 die daarvoor zijn en twijfelachtig is. Men blijft het er voor houden dat de conclusie van het rapport der Commissie ook mo de Kamer het verlof tot vervolging zal geven. Is geval, dan kan deze zaak groote gevolgen te weeg br Het onderzoek van die aanvrage heeft in de burea langdurige discussien aanleiding gegeven, en vele bes gevonden. De heer Belmontet, een oud en getrouw stander van de Napoleontische zaak, verklaarde dat, d vrienden van den Keizer hem eene dergelijke ha niet hebben kunnen aanraden noch goedkeuren, al stond dat hij alleen, hij een afkeurend briefje aanvrage in de bus zou werpen. De bekende heer zeide, dat zijne parlementaire ondervinding hem m wezen het voorstel tot vervolging deed beschouw hij niet ontkennen kon dat dergelijke maatregelen nadeelig waren voor eene regering, zelfs dan, zij daarin slaagde en nog veel meer zoo ha mislukte; dat, zoo hij geraadpleegd ware, hij pogingen zou hebben aangewend, om het doen danig voorstel tegen te gaan, maar dat, nu zaak aanhangig was gemaakt, het voor het ligchaam geene regterlijke, maar eene staatkund was en dat hij meende, dat het in de tegenw omstandigheden niet voorzigtig was het Bewi zwakken.

In één bureau was het woord *misdrijf* door leden uitgesproken. Een ander vatte daarop het en zeide, dat men het vraagstuk al zeer ligt opna slechts een *misdrijf* te zien in hetgeen met den *misdaad* kon worden bestempeld. Men moest de der instructie afwachten, om te kunnen oordee handeling geene *misdaad* ware. Zelfs begreep men

danige aanvallen tegen het Bewind een aanslag daarstelden. Eener waren zelfs sommigen, die reeds gevraagd den van strenge straffen, welke in geval van veroordeeling moesten worden toegepast. Een afgevaardigde was zelf zoo opgewekt, dat hij te kennen gaf, dat hij niet aarzelde om den heer de Montalembert aan de justitie over te leveren, en dat hij allen zou overleveren, die zich dergelijke handelingen zouden veroorloven. Zijn ijver had evenwel weinig invloed; want juist het 5de bureau verzette zich het sterkst tegen het gevraagde verlof. Niettegenstaande er zich in de afdeelingen 112 leden tegen en 97 voor het gevraagde verlof hebben verklaard, verwacht men, dat de Kamer in openbare zitting het verlof zal geven, om de eenvoudige reden, dat in de bureaux de stemming geheim blijft; maar men in de openbare zitting een wit of blaauw billet in de kas werpt, dat met den naam van den afgevaardigde voorzien is. De *Moniteur* deelt de namen der stemmenden vóór en tegen mede. Vele leden zullen dus aarzelen, om zich nopens eene aanvrage door de Regering gedaan, openlijk vijandig tegen haar over te stellen. Het bewind stelt een hoog belang in het verleenen van het verlof. Reeds gaat men zoo ver van het gerucht te verspreiden, dat het Wetgevend Ligchaam, zoo het de vraag afwijst, zal worden ontbonden. Men noemt ministers, die bereids bedreigingen hebben doen hooren. Een der leden zeide aan een zijner medeafgevaardigden, die zich tot hiertoe beijverd heeft om al de voorstellen der regering aan te nemen, maar die thans besloten schijnt aan de aanvraag weêrstand te bieden: «Let er op, eene verwerping is welligt de dood van het Wetgevend Ligchaam.» «Welnu,» antwoordde daarop laatstgenoemde, «dat zal dan een heerlijke dood zijn.» Men gelooft niet, dat al de tegenstanders van den eersten dag zich zoo heldhaftig zullen gedragen. De commissie zal intusschen haar rapport niet onmiddellijk uitbrengen en beproeven, de zaak op de lange baan te schuiven.

— Onder Napoleon I werden van tijd tot tijd aan den grooten Keizer verslagen ingediend over den staat der letteren, der kunsten en wetenschappen in Frankrijk. Men verzekert, dat men zich thans bezig houdt met het in gereedheid brengen van dergelijke verslagen voor Napoleon III.

— Onderscheidene batterijen, vervaardigd naar het stelsel van keizer Napoleon III, zijn van Vincennes, over den ijzeren spoorweg van Lyon, naar het Oosten vervoerd. Naar dit stelsel kunnen met het geschut bommen en granaten van alle soort en grootte gebruikt worden, hetgeen een groot voordeel oplevert.

PRUISSEN.

Men den telegraaf is het berigt ontvangen, dat de prins van Pruissen benoemd is tot opperbevelhebber van de infanterie. De generaal von Lindheim is met eene belangrijke zending naar St. Petersburg vertrokken.

TURKIJE.

Men houdt zich in de laatste dagen bijzonder bezig met de vertrouwelijke staatsstukken, die door de Engelsche regering, in antwoord op het daartoe betrekkelijke artikel van het *Journal de St. Petersbourg*, zijn openbaar gemaakt. Het is waarschijnlijk, dat dit *Journal* zijnerzijds daarop een antwoord geven zal, tenzij het Russisch bewind mogt meenen, dat de stand van zaken zoodanig is, dat men geene toevlugt meer moet nemen tot pen of tot woord, maar dat de gebeurtenissen alleen moeten spreken. Die gebeurtenissen zullen, naar het schijnt, niet lang meer uitblijven. Volgens een berigt, door het dagblad *le Pays* medegedeeld, zou het te verwachten zijn, dat de Russen binnen kort een aanval tegen Kalefat zouden ondernemen. Men gelooft echter, dat de Russen, immers voor het oogenblik, hebben afgezien van een aanval, die in allen gevalle zeer moorddadig zou zijn en waarvan de uitslag zeer twijfelachtig zou wezen. Men mag het daarvoor houden, dat er nog eenige weken zullen verloopen, voor dat er eene ernstige botsing tusschen de legers aan de oevers van den Donau zal ontstaan, maar het is zeer waarschijnlijk, dat voor dien tijd de krijgsverrigtingen der zee een aanvang zullen hebben genomen.

— Brieven uit Konstantinopel van 13 dezer, over Triest ontvangen, berigten, dat de vereenigde vloot zich nog steeds te Beicos bevond, en dat zij nog geene toebereidselen maakt, om naar de Zwarte Zee terug te keeren. Maar de last daartoe kan van het eene tot het andere oogenblik gegeven worden, zoodra de vlootvoogden mogten oordeelen, dat de stormen, die in den laatsten tijd die zee zoo zeer hebben bewogen, niet meer te vreezen zullen zijn. Het is echter niet alleen in de Zwarte Zee, dat men de krijgsverrigtingen kan te gemoet zien. Alles duidt toch aan, dat de vloot van sir Ch. Napier, die weldra den Sond zal doortrekken en in de Oostzee binnenloopen, niet lang werkeloos zal blijven. Hoezeer men dus groote gebeurtenissen kan verwachten, moet men die evenwel nog niet vooruitloopen. Tot hiertoe is de strijd nog niet aangevangen, en houdt men zich voortdurend bezig met na te gaan, welke stelling de verschillende mogendheden in den strijd zullen innemen. Inzonderheid is hierbij het oog gevestigd op Pruissen en Oostenrijk. Al hetgeen Engelsche, Fransche en Duitsche dagbladen deswege hebben medegedeeld, toont aan, dat het voorzigtig is, zich te onthouden een beslissend oordeel daarover te vellen, tot dat er eenige handeling geschied is, waardoor duidelijk en onherroepelijk de houding van elk dier beide mogendheden zal blijken. Uit hetgeen half-officiële bladen van die Staten hebben gemeld, is op te maken, dat de beide mogendheden dezelfde staatkunde zullen volgen. Maar ook hieromtrent zou het eene dwaling zijn te zeer daarop te rekenen.

— Uit regtstreeksche berigten uit Konstantinopel van 9 dezer blijkt, dat de overeenkomst tusschen Frankrijk, Engeland en Turkije nog in geenen deele gesloten is. Dien dag zouden de onderhandelingen pas aanvangen. De uitslag daarvan scheen niet twijfelachtig; maar niets was nog bepaald. De Porte was voornemens, een klein eskader van 5 schepen naar de kusten van het koningrijk Griekenland te zenden, ten einde bij het Grieksch bewind indruk te maken en het te beletten, om, zelfs zijdelings, ondersteuning aan de opstandelingen te verleenen.

— Het Oostenrijksch ministerie van financiën heeft den uitvoer van zeissen naar Moldavie en Wallachije verboden.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN VRIJDAG 24 MAART.

Aan de orde is de discussie over de acht ontwerpen van wet tot vereeniging van gemeenten. Alvorens worden, betrekkelijk deze zaak, op nog eenige verzoekschriften rapport uitgebragt.

De heer VAN LIJNDEN schetst de drie categoriën, die bestaan ten aanzien van het ontwerp, om kleine gemeenten met elkander te vereenigen. Hij sluit zich aan bij die categorie, welke slechts de vereeniging verlangt waar de gemeenten zelven dat verlangen en daartoe volstrekte noodzakelijkheid bestaat. Spr. verheugt zich dat die categorie het talrijkst in de Kamer is vertegenwoordigd, en dat de Regering zelve, naar het schijnt, daartoe behoort. Intusschen bestrijdt Spr. de meening der Regering, dat art. 139 der Grondwet, in verband met art. 293 der Gemeentewet, tot geene andere conclusie kan leiden, dan dat de gemeenten, die geene 25 kiezers voor den gemeenteraad tellen, *moeten* worden vereenigd. Volgens hem zijn daartoe andere wegen mogelijk; zoo achtte hij het verkieslijker nu op dit punt, de Gemeentewet te veranderen; want de wetgever is wel gebonden aan de Grondwet, maar niet aan eene gewone wet.

De heer SCHIMMELPENNINCK VAN DER OYE beaamt, hetgeen de vorige Spr. zeide, ten aanzien van het beginsel, dat volgens de Gemeentewet moet worden gevolgd, bij vereeniging van gemeenten. Overigens vereenigt hij zich met het beginsel van het vorig Ministerie, om het zielental tot grondslag te maken van het beginsel, ofschoon dat zielental z. i. niet het eenige rigtsnoer zijn mag. Tevens acht de Spr. strijdig met de goede beginselen eener administratie, om te bepalen gelijk de Regering nu doet om „de acten van den burgerlijken stand over het jaar 1854 in de loopende registers te doen inschrijven.” Met *Mei* zullen de gemeenten vereenigd zijn, en waarom zouden nu de registers van gemeenten, die alsdan vervallen zullen zijn, nog het geheele jaar worden aangehouden?

De heer DE KEMPENAER is, op grond van art. 2 der Grondwet, vóór het beginsel van de vereeniging van gemeenten; maar het mag alleen worden toegepast, wanneer de gemeenten het zelven verlangen, of daartoe volstrekte noodzakelijkheid bestaat. Volgens art. 293 der gemeentewet, is de Spr. van meening, dat inderdaad noodzakelijkheid bestaat tot vereeniging van de voorgedragen gemeenten; omdat die gemeenten het getal kiezers, bij die wet gevorderd, niet bezitten. Zoolang eene wet bestaat, moet zij worden geëerbiedigd.

De heer VAN ECK is mede van meening, dat noodzakelijkheid alleen kan nopen tot vereeniging; hij behoorde dus tot de tweede, der door den Hr. v. Lijnden op genoemde categoriën, onder den naam van *juste milieu*. Wat de voorwaarde betreft, dat de gemeenten zelven de vereeniging zouden moeten verlangen, daarmede kan hij zich niet vereenigen; want dan moet men komen tot de stelling: dat elke gemeente zoodanig zelfstandig is, dat zij vormt een staat in een staat. Dat zou ons terug brengen tot den foederalen toestand onder de republiek; en de rampen, die daarvan het gevolg waren, zijn te zeer bekend, dan dat men dit zou willen terug wenschen. De Grondwet bovendien erkent die zelfstandigheid niet; want art. 2 zegt, dat *de wet* de gemeenten kan splitsen; de Grondwet kent dus aan de gemeenten het regt niet toe, om daarover te beslissen. De regering heeft het, tijdens de grondwetsherziening, ten overvloede nog duidelijker erkend, door te verklaren, dat het rijk is *één geheel*, waarvan provinciën en gemeenten slechts *onderdeelen zijn*.

De heer DE KEMPENAER bestrijdt den vorigen Spr. ten aanzien van diens meening betrekkelijk de zelfstandigheid der gemeenten. Hij beweert, dat juist art. 1 der Grondwet het historisch bestaan der zelfstandigheid in de gemeenten heeft bekrachtigd.

De heer VAN ECK zegt niet betwist te hebben, dat de gemeenten bezitten een zelfstandig bestaan; maar hij heeft alleen bedoeld, dat, die zelfstandigheid niet zoo groot is, dat haar bestaan niet door den wetgever zou kunnen ontnomen worden.

De MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN is het geheel eens met die Sprekers die meenden, dat de regering weten moest wat zij wilde. Dat wist de Regering zeer goed; en en zij heeft dan ook het derde denkbeeld omhelsd van die leden der Kamer, daarin bestaande, dat er noodzakelijkheid bestaan moet tot vereeniging en dat de gemeenten zulks zelven verlangen; ofschoon de regering meent, dat beide voorwaarden niet altijd te gelijk moeten of behoeven zamen te gaan.

De Min. is een groot voorstander van de zelfstandigheid [illegible] der gemeenten, omdat zij rust op historische herinneringen. Intusschen acht de Min. de vereeniging van vele gemeenten wenschelijk, en de ontwerpen, die thans zijn aangeboden, leveren de blijken op, dat de Regering aan hare beginselen, ten deze, getrouw is gebleven. De Min. is van oordeel overigens, dat art. 293 der Gemeentewet niet gebiedend voorschrijft, om, in het gegeven geval, over te gaan tot de vereeniging. Wat de aanmerking van den heer SCHIMMELPENNINCK betreft betrekkelijk de registers van den burgerlijken stand, de Min. gelooft niet dat daaruit bezwaren zullen ontstaan. De Min. is het niet eens met den heer DE KEMPENAER, dat de Gemeentewet bedoelt, om al de gemeenten te vereenigen, die geene 25 kiezers tellen; die wet zegt alleen, dat de uitoefening van het kiesregt in die gemeenten wordt geschorst.

De heer VAN NISPEN vraagt of de Min. gelooft dat, zonder nadere wettelijke voorziening, een raad kan worden zamengesteld in gemeenten, die minder dan 25 kiezers tellen? Spr. gelooft het niet.

De MINISTER gelooft het wel; want z. i. schorst art. 293 der gemeentewet die wet alleen voor 2 jaren in gemeenten, beneden de 25 kiezers; na die 2 jaren meent de Min. treedt de gemeentewet van zelve in hare volle werking.

De algemeene discussiën worden gesloten.

Aan de orde is de discussie over wetsontwerp n°. 1 vereeniging der gemeenten Valburg, Loenen en Wolferen (p. Gelderland),

De heer VAN ECK vraagt, op art 8, of de transitoire bepalingen niet behooren te worden uitgebreid met de bepaling, dat alle bestaande verordeningen gehandhaafd blijven tot dat anderen zullen zijn vastgesteld.

De heer VAN ASCH V. WYCK vraagt of de belastingen, die geheven blijven gedurende het jaar 1855, ook niet geheven moeten worden over 1854, en waarom dit dan niet in het art, is uitgedrukt?

De MINISTER beaamt de bedenking van laatstgen. Spr. en stelt voor, om door eene wijziging in de wet daaraan te gemoet te komen. Wat de vraag betreft van den heer VAN ECK, hij gelooft dat het niet noodig is, deze transitoire bepaling bij de wet te voegen, en hij expliceert hoe in gegeven gevallen gehandeld zal moeten worden.

De heer VAN NISPEN vraagt, hoe het nu zal gaan met petitiën van belastingen, die na ultimo Dec. 1855 nog niet geind zijn?

De Min. meent, dat door een *komma* de geheele bedenking is weg te nemen. De heer VAN NISPEN is daarentegen van oordeel, dat men liever moest zeggen: dat de belastingen kunnen geheven worden *over het jaar* 1855; dan is het uitgemaakt. De Min. zegt, dat hij niet gelooft, dat het onduidelijk is; maar hij zal zich tegen de voorgestelde wijziging niet verzetten. De heer V. NISPEN verklaart evenwel geen amendement te willen voorstellen.

Het wetsontwerp wordt aangenomen met algemeene (58) stemmen.

Het wetsontwerp No. 2, gemeenten *Laren en Verwolden*, mede aangenomen met algemeene (59) stemmen.

Bij het wetsontwerp No. 3, gemeenten *Echteld en Yzendoorn*, geeft de heer VAN RAPPARD eenige bedenkingen aan den Min. van Binnenl. Zaken in overweging. Spr. meent dat, ten aanzien van beide gemeenten, geene noodzakelijkheid bestaat, omdat er nog 26 kiezers zijn; terwijl bovendien er verzet bij de gemeenten bestaat tegen die vereeniging. De gemeente Yzendoorn bezit o. a. eigendommen, terwijl Echteld er geene bezit; en Yzendoorn heeft in de vereeniging slechts toegestemd, wanneer de gemeente in het bezit van hare eigendommen mogt blijven. Spr. wenscht dus, dat gebruik gemaakt worde van de faculteit gegeven bij de gemeentewet, om, omtrent de eigendommen van Yzendoorn, in deze voordragt eene exceptionnele bepaling te maken. De heer MACKAY deelt, zoowel als de heer VAN LYNDEN, mede deze bezwaren; terwijl de heer VAN NISPEN meent, dat er geene noodzakelijkheid schijnt te bestaan, om de gemeente Yzendoorn te vereenigen. De heer DE KEMPENAER kan zich, op gelijke gronden, met het wetsontwerp niet vereenigen. De MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN verklaart, dat tegen de vereeniging zelve geen verzet bestaat; alleen wat betreft de bezittingen van Yzendoorn bestond verschil. Noodzakelijkheid tot vereeniging bestond niet, maar wel de *wenschelijkheid*. Het zou deel, dat de bezittingen van Yzendoorn opleveren [illegible] overigens zoo gering, dat de Min. niet gelooft, dat het onderwerp bij de wet moet worden geregeld.

De heer VAN RAPPARD vreest, dat er een antecedent zal ontstaan, bestaande daarin, dat bezitting-hebbende gemeenten gevoegd zullen worden bij bezittinglooze. De [illegible] ontwikkelt voorts hoezeer de bezittingen van Yzendoorn in de laatste jaren, zijn vooruitgegaan. (Men zal zich herinneren, dat Echteld en Yzendoorn behooren tot het district van den heer van Rappard.)

De heer SCHIMMELPENNINCK VAN [illegible] omstandigheden bekend, meent dat [illegible] grond bestaan kan, om het wetsontwerp [illegible] aangeboden, niet aan te nemen.

Het wetsontwerp wordt daarop met 30 tegen 29 stemmen verworpen.

Tegen stemden de heeren Gevers, ten Cate, Elout, Bots, graaf Schimmelpenninck, van Foreest, Hoffman, van Asch van Wijck, van Nispen, Sloet, Strens, Rochussen, van der Boel, Wintgens, van Rappard, van Lijnden, Hengst, van Deinse, Heemskerk, van Akerlaken, Veening, Mackay, van der Brugghen, Schuurbecque Boeije, Oosting, van Rheede van Oudtshoorn, van Goltstein, Donker, de Kempenaer en *de Voorzitter*.

Het wetsontwerp No. 4, *Nieuwer-Amstel en Rietwijkeroord*, wordt met algemeene stemmen aangenomen. Het wetsontwerp No. 5, *Beets en Schardam*, lokt weder eene discussie uit, gelijk aan die over ontwerp No. 3. De heer VAN AKERLAKEN verklaarde, dat de gemeente *Beets* slechts hare toestemming heeft verleend tot vereeniging, mits hare bezittingen niet worden gebragt onder de massa van de gemeente Schardam, met welke zij zal vereenigd worden. Spr. zou dan wenschen, dat art. 3, luidende: «alle bezittingen en lasten der beide gemeenten komen geheel ten voor- en nadeele der vereeniging», werd aangevuld met de woorden: «met uitzondering der armenfondsen». De Min. verklaart zich niet bepaald te zullen verzetten tegen deze bijvoeging; maar meent dat het beter ware, die niet in de wet op te nemen, daar zij overbodig zou zijn. De heer VAN AKERLAKEN vereenigt zich daarmede. De wet wordt aangenomen met 59 stemmen tegen 1. TEGEN de heer van Lijnden.

Het wetsontwerp No. 6, *Leymuiden en Kalslagen*, wordt, zonder discussie, met algemeene stemmen aangenomen; zoo ook het wetsontwerp No. 7, *Avenhorn, Grosthuizen en Scharwoude*. Bij het wetsontwerp, No. 8, *Heerhugowaard en Veenhuizen*, verklaart de heer VAN LIJNDEN dat hier bij beide gemeenten stellige tegenstand tegen de vereeniging bestaat. De Min. zeide, dat hier *noodzakelijkheid* bestond van vereeniging, zonder dat men de wenschen van de gemeenten kan in aanmerking nemen. Dit wetsontwerp wordt met 31 tegen 21 stemmen AANGENOMEN.

TEGEN stemden de heeren: van Goltstein, Groen, Elout, Schimmelpenninck, van Foreest, Hoffman, van Asch, van Nispen, Meeussen, Slicher, Strens, van der Poel, van Rappard, de Lom, van Lijnden, Hengst, van Deinse, van Akerlaken, Mackay, van der Brugghen, Boeije en van Reede.

Ingekomen wetsontwerpen 1°. tot verklaring van algemeen nut van den aanleg van een spoorweg, van de Belgische grenzen, in de rigting van Antwerpen langs Rozendaal naar Rotterdam, met een zijtak van Rozendaal naar Breda; 2°. tot vaststelling van de uitgaven voor verstrekkingen van het Dep. van Oorlog, over 1854; 3°. een verslag over het bijzonder fonds van uitgaven voor de behoeftigen in de kolonien van weldadigheid, over 1852; in handen gesteld van eene commissie, bestaande uit de heeren Dirks, Hugenholtz, van Lijnden, Jespers en de Lom de Berg.

Aan de orde is de beraadslaging over het wetsontwerp tot regeling van het pensioen der militaire leden van het Hoog Militair Geregtshof.

De heer DE POORTER en VAN AKERLAKEN dringen aan op de hervorming van het Militair Geregtshof; laatstgenoemde kan overigens de leden van dat hof niet anders dan als regters beschouwen — dus als burgerlijke ambtenaren. Ook de heer MACKAY beschouwt ze als zoodanig.

De MINISTER VAN OORLOG gelooft, dat de vraag of het Mil. Geregtshof moet hervormd worden, nu niet aan de orde is; overigens blijft de Min. persisteren bij zijn gevoelen, dat de leden van het hof niet een burgerlijk, maar een militair pensioen moeten genieten.

Het wetsontwerp wordt daarna met 41 tegen 20 stemmen aangenomen.

TEGEN, de heeren: de Poorter, Reinders, Zylker, Storm, Ten Cate, Elout, Westerhoff, v. Wintershoven, v. Asch, v. Nispen, Jespers, Meeussen, v. d. Poel, Thorbecke, de Lom, Hengst, v. Hoëvell, v. Akerlaken, Mackay en v. Eck.

Na het uitbrengen van eenige rapporten over petitiën is de Vergadering gescheiden.

's Gravenhage, 24 Maart.

Z. M. heeft tot lid der commissie van administratie over het huis van verzekering te Groningen benoemd de heer Jhr. Mr. J. W. J. de Marees van Swinderen, advocaat.

—

Bij Kon. besluit zijn verleend de volgende pensioenen, als aan: J. W. A. Barchman Wuytiers, ontvanger van het middel op den waarborg der gouden en zilveren werken te Utrecht, *f*980; F. Croes, ontvanger der in- en uitg. regten en accijnsen te Oploo, *f*744; C. de Waard, commies der 1ste kl. bij 's Rijks belastingen te Rotterdam, *f*612; H. J. Creemers of Cremer, idem te Leek, *f*331; J. C. D. Euler, idem te Etten, *f*402; J. M. Jacobs, idem te Vaals, *f*173; J. J. Roukens, idem 2de kl. te Rotterdam *f*428; E. J. W. Basset, idem te Hilvarenbeek, *f*320; J. G. Nieuwland, idem te Tubbergen, *f*222; B. Langewaardt Visser, commies bij 's Rijks entrepôt te Rotterdam *f*150; H. G. de Vries Robbé, wed. van N. J. Robbé, in leven arr.-directeur der dir. bel., in- en uitg. regten en accijnsen te Amsterdam, *f*2660; C. C. van Bosvelt, wed. van Mr. S. P. van Idsinga, in leven lid der Alg. Rekenk. te 's Gravenhage, vroeger ontv. der in- en uitg. regten, *f*3000; A. W. H. Bours, wed. van A. L. Moraux, in leven controleur der dir. bel., in- en uitg. regten en accijnsen te Nijmegen, *f*156; D. S. Moraux, minderj. kind van wijlen A. L. Moraux, in eerder huwelijk verwekt met A. J. van den Berg, onder voogdij van B. Schmasen, *f*78; J. A. Siepkens, wed. van G. Otten, in leven ontv. der dir. bel. en accijnsen te Veghel, *f*354; G. de Vries, wed. van H. J. Reuvers, in leven visiteur der in- en uitg. regten en accijnsen te Zwolle, *f*165; M. C. de Peijpers, wed. van H. E. Cleffken, in leven stempelaar bij 's Rijks alg. zegelkantoor, *f*186; M. C. S. Tummers, wed. van H. A. van Geffen, in leven visiteur bij de in- en uitg. regten en accijnsen te Sittard, *f*310, G. M. Oltmans, wed. van C. Schreuder, in leven commies der 1ste kl. bij 's Rijks belast., *f*198.

—

De kapitein ter zee J. L. van Hasselt, is, op zijn verzoek, eervol afgevoerd uit het korps zee-officieren der Ned. marine, met den laatsten dezer, en met ingang van 1 April ek., ter zake van langdurige dienst, op pensioen gesteld, onder toekenning van een jaarlijksch pensioen van *f*1800.

* Gisteren avond werd in den Kon. Franschen Schouwburg dezer residentie bij gelegenheid der onthulling van het standbeeld ter eere van wijlen Z. M. Koning Willem II, voor de tweede maal weder opgevoerd de groote opera *Le Siège de Leyde*, die in der tijd op last van dien vorst werd vervaardigd en gecomponeerd. Eene talrijke en aanzienlijke menigte, zoo uit deze stad als van elders had zich in den schouwburg vereenigd. Gedurende den geheelen avond heerschte de grootste geestdrift in de zaal. Verschillende vaderlandslievende stukken werden bijzonder toegejuicht en zelfs op algemeen verlangen door de tooneellisten herhaald. Ten blijke van goedkeuring heeft het publiek de voornaamste artisten terug geroepen en met luide blijken van toejuiching begroet.

—

* Men verneemt dat voor de werkzaamheden in de Willemskerk alhier, wel inschrijvingen zijn ingelerd, maar nog geene bepaalde toewijzing is gevolgd.

—

* De hoofdcommissie en de afgevaardigden der verschillende sub-commissien voor het standbeeld, zullen zich heden middag in het hôtel *de Oude Doelen*, aan eenen vriendschappelijken maaltijd vereenigen.

—

* Het bal eergisteren avond door den Franschen minister alhier gegeven, was zeer luisterrijk. Ten 2 ure verschenen HH. MM. de Koning en Koningin en eenigen tijd daarna HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik. De Koning opende het bal met de baronnesse d'André en H. M. de Koningin met den baron d'André. Ten 12 ure had er een pachtig souper plaats, waaraan de Hooge gasten deel namen. De dansen zijn darrna wederom aangevangen en, hebben tot 3 ure in den morgen voortgeduurd. HH. MM. de Koning en Koningin en HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik hebben het bal ten ongeveer twee ure verlaten.

—

Met verwijzing naar ons hoofd-artikel van gisteren: *Het verbod van uitvoer van granen van de Zwarte zee en de zee van Azof*, moeten wij mededeelen, dat de Antwerpsche *Précurseur* een brief uit St. Petersburg bevat van 2/14 Maart, waarin het verbod van uitvoer van granen uit Odessa niet alleen bevestigd, maar zelfs gezegd wordt dat men de schepen aldaar heeft gesommeerd, al het reeds ingescheepte graan weder te ontladen.

—

Te Oude- en Nieuwe-Pekela circuleren valsche guldens; men meent, dat zij uit Oost-Friesland in omloop zijn gebragt.

—

Op den 21sten is van de werf van den heer S. Geerts en Zn. te Joure, van stapel geloopen het schooner-brikschip *Sliedrecht*, groot 150 lasten, te voeren door kapt. J. W. Smit, voor rekening van de heeren gebrs. Goedkoop, te Amsterdam.

—

Groningen, 22 Maart. Aan onze Hoogeschool zijn bevorderd tot doctoren in de regten, de heeren F. A. van Hall, van Groningen, en G. A. Bergsma, van Idaard, op *Theses*.

—

Zevenaar, 23 Maart. De werkzaamheden aan den spoorwegbrug over den IJssel te Westervoort worden met kracht voortgezet; voor de duikers en de stations Duiven en Zevenaar zijn reeds vele steenen aangebragt. Het zand ter hoogte van 55 Ned. duimen voor enkel spoor is reeds hier aangebragt.

—

Aalten, 23 Maart. Den 17 dezer heeft de aanbesteding plaats gehad van den geprojecteerden kunstweg van Enschedé over Haaksbergen naar de Geldersche grenzen en wel: het aanleggen van bruggen, duikers en het leveren van grind aan B. Weenink, te Groenlo, voor *f*55 800; de aardebaan aan B. Schepers, te Almelo, voor *f* 3.900; en de tolhuizen aan B. Berkenvelder, te Enschedé, voor *f*3.875.

Deze weg zoude met November 1856 klaar moeten zijn.

Hoewel deze aanbesteding circa *f* 2.400 boven de raming is geloopen is het toch te hoopen, dat het maken van dien weg voortgang zal hebben en de belanghebbende gemeenten die som zullen verstrekken, daar er reeds lang groote behoefte aan dien kunstweg heeft bestaan.

— Wederom hebben circa 50 personen deze plaats verlaten, om zich naar N. Amerika te begeven. Met leedwezen zien wij zoovelen onzer medeburgers ons verlaten, die wij ongaarne zien vertrekken, terwijl diegenen, welke zoo goed gemist kunnen worden, blijven.

Wij hopen dat ze, hoewel door land en zee gescheiden, aldaar aangekomen zijnde, nog dikwijls zullen denken om hunnen geboortegrond en dat als velen zullen hebben ondervonden dat niet alles «goud is wat er blinkt,» dan erkennen zullen, dat ze niet welleden, hun vaderland te hebben verlaten en dan vooral later niet door opgesmukte en soms onware berigten hunne familie, vrienden of bekenden over te halen, ook het Vaderland vaarwel te zeggen.

Daarbij hopen wij, dat die zucht tot landverhuizing eindelijk eens tot staan moge komen en dat diegenen, welke dezen zomer willen vertrekken, waaronder ook al weêr vrij gegoede menschen, zich nog bedenken en hier blijven zullen.

—

)(**Ane**, 22 Maart. Wederom had heden aan het veer alhier een belangrijk ongeluk plaats, hetwelk echter door wonderdadige redding nog al gelukkig is afgeloopen. Een wagen en eene chais, de voorste met twee en de achterste met een paard bespannen, waren tegelijk in de pont, toen de voerman van den wagen, dezen verlatende, om het achteraanstaande gerij te zien, de paarden plotseling achteruit traden en zoowel paard als chais tot aan den rand van den pont duwden en deze eindelijk achterover in de[…] stortten. De voerman, de heer H. van Koevorden, wa[…] chais blijven zitten. Men denke de schrik van deze als[…] van den voerman en andere aanwezigen. Hij wa[…] zekerlijk, even als het paard, eene prooi der golven ge[…] ware het dier niet toevallig met de ijzers zijner vo[…] pooten als door een wonderwerk aan de pont blijven[…] gen en, al stenende, in deze moeijelijke positie blijve[…] harden tot dat een jongeling eerst den voerman beh[…] aan wal bragt, en men alstoen met vereende krachte[…] arme paard, dat veel geleden heeft en de chais, die […] gehavend is, aan wal trok.

Correspondentie.

Wij hebben van «*een abonné*» ontvangen een b[…] trekkelijk ons verslag over de onthulling van he[…] beeld van wijlen Z. M. Willem II, wat betre[…] oordeel over dat standbeeld. Wij zijn bereid, dit […] plaatsen, mits aan den algemeen gestelden regel v[…] worde, namelijk, dat de inzender zijnen naam […] Redactie bekend make.

Advertentiën.

VAN DRUTEN en BLEEKER, te Sneek, gev[…]

DE REDEVOERINGEN,

uitgesproken in de Tweede Kamer d[…] Staten-Generaal,

DOOR

MR. A. F. JONGSTRA

Een Deel, 416 pag., compressen druk, in 8°.[…]

F. Bastiat,

STAATHUISHOUDKUNDIGE HARMONI[…]

2 Deelen, 864 pag., compressen druk, *f* 6[…]

De Uitgevers meenen de lezing van dit *hoog[…] langrijk* en *allergunstigst beoordeeld* Werk niet […] te kunnen aanbevelen. (3[…]

Prijs-Courant der Effecte[…]

AMSTERDAM, 24 Maart 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**		
Ned. W. Schuld.	2 1/2	51 3/8 1/8		Pct.	
Dito Certificat. .	3	62 1/4 1/4	*Hope* 1798/1816	5	90[…]
Dito Dito . .	4	78 5/8 13/16 3/8	Dito 1828/1829	5	89[…]
O. I. Leening. .	4		Cert. 1831/1838	5	77[…]
Amort. Syndic.	3 1/2		Dito Dito	4 1/2	73[…]
Hand.-Maats. .	4 1/2		Dito *Hope* . . .	4	65[…]
Belgie.			Dito *Stieglitz* .	4	64[…]
Certificaten. . .	2 1/2		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild* .	2 1/2		Inschr. Assig. .	6	
Frankrijk.			Certific. dito. .	6	54[…]
Obligatiën . . .	3				
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	16 13/16 17	Obligatiën . . .	4	56[…]
Dito Buitenl. .	3				
D° Binnenl. 6/m.	3	32 1/4 3/8	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.		3 5/8	Metalliek . . .	5	54[…]
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	70[…]
Portugal.			Dito letter B. .	5	70[…]
Londen nieuwe.	5	29 11/16 30	Dito 1847 . . .	2 1/2	[illegible]
Dito uitgest . .	4		Dito 1851/1852	2 1/2	[illegible]

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 88; Philad. […] $3\frac{1}{4}$; Mex. te Lond. 3 pct. $21\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$; dito Onb. […] Gren. te Lond. Onb. $8\frac{1}{2}$; dito Uitg. $14\frac{5}{8}$; Ecuado[…]

De voortdurende lagere buitenl. noteringen blijven […] gunstig op onze fondsenmarkt, hebbende meest alle […] effecten daardoor wederom merkbaar geleden.

—

FRANKFORT, Donderdag 23 Maart Metall. 5[…] Spanje binn. 3 pc. $33\frac{1}{4}$; dito 1 pct. $17\frac{1}{8}$.

—

LONDEN, Donderdag 23 Maart. Consols op[…] Mexic. N. 3 pct. $22\frac{7}{8}$; Gren. Uitg. $5\frac{7}{8}$; Spanje 1[…] Certificaten $3\frac{5}{8}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. $74\frac{1}{2}$; dito 5 p[…]

—

PARIJS, Donderdag 23 Maart. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct.[…] dito 3 pct. op t. 64.50; Sp. Binn. 3 pct. 33; dito[…] Rusl. $4\frac{1}{2}$ pct. 76; O. Metall. 5 pct. $72\frac{1}{2}$.

—

WEENEN, Donderdag 23 Maart. N. Metall[…] lett. B. 108; Bankactien 1164; Lomb. 5 pct[…] fl. 250 $113\frac{1}{2}$; Wissel Londen 13.23; Parijs 1[…]

Nieuwe Leening $87\frac{1}{2}$.

De beurs sluit vaster dan de opening was[…]

—

MADRID, Maandag 20 Maart. Sp. 3 p[…] dito nieuwe 1 pct. $17\frac{3}{8}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's G[…]